

Julia i St. Feliu de Planeses, que ja és cap a la Riera Major de les Guillerries i Viladrau (d'Albon, *Cart. du Temple*).

Ha donat lloc a un error d'Abadal i *Cat. Car.*, 138. 25, 146.15), que mal orientat per la vaga atribuïció al «comitatu Gerundense» ha cregut identificar-lo amb Sant Andreu de Ravós, vora el riu Terri, entre Girona i Banyoles (però aquest nom té forma antiga i etim. inconciliables amb aquesta forma) (veg., infra, art. *Rabós*), sempre amb -v- o -g- i sense -a; i el context mostra que és un lloc situat prop d'Arbúcies i les Guillerries.

Ja en un preciós diploma de l'a. 866, de Carles el Calb, refet per Lluís el Tartamut: «Villam q. vocatur *Elzeda* ['Sauleda', entre Sta. Coloma i Arbúcies] us- 15 que confines *Arbutie*, afr. Occid. *Johanneto*, Sept. *Vallis Urcea* ['Joanet i Vallors', agrs. d'Arbúcies] et pervenit, ad Sanctam Columbam, et aliam villulam quam vocant *Rabiosam*» (*Cat. Car.* II, 140.18). També aquest ha de venir d'una (AQUA) RAPIDOSA, epítet de la Riera 20 Major. La base igualment podria ser *RAPIDIOSA (cf. *RAPIDIUM > *rabeig*). Cf. el reto-romànic *Rabgúza* (2 a Segl i a l'Oberland) i *Plaun Rabgús*, bosc a Segl (Planta-Schorta).

El Rabíós, pda. val. que junt amb la Fonteta del 25 Pastor, és arran del Barranc del Grau, a l'O. del poble L'Ollerria, prop de Xàtiva (xxxii, 104.23).

De RAPIDUS, -A, o de la seva var. *rèbeu*, -*bea*, ja explicada. 1338: «loco dicto a *Costa rébesa*», en un doc. 30 ross. de Vallestàvia (*InuLC*, s. v. *rebes*); 1242: «Johannis de *Costa Rapida*» [aquí encara amb la *á* incontaminada] en un doc. orig. (*InuLC*, s. v. *rabíós*). Amb un duplicat, llunyà, en el Solsonès: *Costa-Rèbia*, enq. de Llanera (xlvi, 129.15). Com que *e/o*, en la lletra 35 del temps, s'assemblen fins a quasi confondre's, devem haver de llegir *Costa-reva*, en lloc de *Costa-rova*, en el nom d'una pda. antiga a l'Alt Urgellet, entre Estamariu i Alàs (1518, *Spill de Cbd.*, f.º 98v). Amb *à*: *Koma-rábbja*, a l'alta Ribagorçana, barranquet molt rosc que 40 baixa d'un contrafort de les Maleïdes, te. Bono (xix, 148).

Lo Rabial, a la Conca de Tremp, pda. de Talarn, a l'O. de la vila, i junt amb la pda. dita «*Dellà de l'Aigua*», més enllà de la N. Pallaresa (xviii, 95.27), entre 45 Tremp i Talarn, al S. de l'estret de St. Antoni. Sembla ser un derivat en -ALE directe de RAPIDUS (com el cast. *raudal*), més aviat que contracció d'un derivat de *rabeig* (g) RAPIDIU.

Altres formacions romàniques d'aquesta família 50 tenim en el cat. *rabent*; en els oc. ant. *rabent*, *rabínos*, *rabínier*, *rabinaire*. En domini castellà ultra el mot dial. i ant. *rabión* (MzPi., *Orig.*, 566): *Aqua rapia*, doc. lleonès de 1012 (MzPi., ib., 566); substantivat com a NLL *La Rabia*, prov. Santander. Gall. *Rábea* (prov. 55 Ourense); port. ant. *râpeda*, apell. en un doc. de Penacova (Mondego), a. 1012, i *Raiva*, *Raivo* en NLL port. (Silveira, *RLus.* xxxv, 65-67). Però no *Fuenterrabia* que és deformació castellanitzant del bc. *Ondarribia* < *ondar* + *ibi* 'ribera'.

Ràbita, V. *Ràpita Rabin*, Coll de ~, V. *Ra*-, àr.

RABO

De *Rabo* usat pels valencians per 'cua' (*DECat* II, 1075a11-28, VII, 10-24).

Rabos, NP a Relleu. Deriv.: Font de *Rabós* (o sigui de l'escuat), al Real de Montroi (xxx, 159.4).

RABÓS i RAVÓS

Parònims quasi iguals però d'origen ben distint.

RABÓS d'Empordà. Oït *ròbós d'empurdá*, a Llançà (xxii, 109a7); també *ròbós* en els diversos pobles veïns, en les enqs. de 1958; només un cop *ròbós*, a Espolla (oït en conversa: xxii, 72.9), amb una ò oberta, que m'inclinaria a desestimar com a pron. d'impressió ocasional (sense donar-ho per segur), entrenat com estava en els matisos locals (o qui sap, però, si resultant de la contracció de *òb* en la forma etimològica *rabós RAPIDOSUS*). Gentilici: *rabosencs* a Espolla (xxii, 77. 10).

MENCIONS ANT. Que distribuïm per a més claredat en dos grups. A) 844: *Rabedoso*, fundació dels benedictins de Colera (si bé Villan., *Vi. Lit.* XIII, 227. 20, dubta de l'autenticitat, però potser només és antedatat, còpia en lletra dels Ss. XII-XIII); 923: «*Dalfianos* sive *Rabedoso*» en una consagració de l'esgl. de Colera (*Esp. Sagr.* XLV, 313; Monsalv. VIII, 186) i mal llegit *Rubidoso* a causa de la *u* uncial, per Moreau v, 153; 1123: *Rabidosus*, en una altra consagració d'aquesta església, on se citen com afrs.: Mauresgense, *Rabidoso*, i passant pels turons *Galindo*, *Mediano* i *Ipsis Acutis* afrontant amb «*Baniuls*» i tirant a Occid.: «*Valle Frexani*, *Desprach*, *Cagallops*, i vallem q. v. *Colera*» (Villan., *Vi. Lit.* xv, § 30; cf. Alsius, p. 128); 1087; en una prova testifical que se celebra a *Puio Muscoso* (als cims de la serra de Puig-Neulós-Albera), firmen P. Pontius de *Roca Moura*, *Dalmatius Bernard de Peratajada* i *Raimundus Jospert de Rabedós* (copiat del *Cart. d'Elna*, 49, en la Col·le. Moreau xxxv, 240); 1244: *Rabedós* (Alart, *Not. Hist. Comm. Rouss.* I, 173); 1258: *Rabidosu* (Monsalv. VIII, p. XIII); 1691: *Rabós* (Monsalv. XVII, 153).

B) 1072: *Rabidonis* (BABL III, 410); 1242: *Rabedonis* (Monsalv. VIII, p. IV, després de 100), amb var. *Rebedonis* (ib., p. viii), i *Rabad-* (id., p. xiii); 1316: *Redebonibus* (*Esp. Sagr.* XLIV, 307; Alsius); 1362: id. (Alsius).

Les formes de la var. A), que reflecteixen evolució normal de la base RAPIDOSUS, són les més antigues i nombroses; les de la variant B) que semblen de terminació diferent, tot essent també derivats de RAPIDUS (amb alteracions vocàlica o metatètica les últimes), no comencen fins a 1072, i resulten d'una ultracorreció de la reducció de -ons > -ós, segons el tipus rossellonès (cf. els casos explicats en sengles articles, de 60 *Camós*, *Pontós*, *Garrigàs*, *Queixàs*, *Ravós*, i, amb una